

Beste Nieuwsbrieflezer,

Met september gaan we al weer de laatste maand van het tochtenseizoen 2025 in. Maar niet de minste maand! We hebben een leuke wandeling en fietstocht op het programma staan. Op woensdag 3 september neemt onze gids u mee bij het winkelen terug in de tijd. Welke winkels zaten er in de Dorpsstraat en welke zitten er nu nog? Waar was het 1^e warenhuis?

Op zaterdag 20 september houden we de fietstocht "De waterbergingen van Zoetermeer". Hoe voorkwamen we dat we natte voeten kregen, ondanks dat Zoetermeer en omgeving gemiddeld 4 meter onder NAP ligt.

Vergeet ook de Open Monumentendagen op 13 en 14 september niet! Op beide dagen hebben we 2 leuke wandelingen voor u. U kunt deelnemen aan de wandeling "Tussen Dorp en Groeistad", waar we wandelen in de eerste na-oorlogse uitbreidingswijken van Zoetermeer of u kunt zien hoeveel mooie dingen er nog over zijn van de Floriade 1992 in de wijk Rokkeveen.

Het kernartikel van deze nieuwsbrief is een eerder (2016) gepubliceerd artikel over de firma Van Herwijnen. Een zeer bekende familie in Zoetermeer, die generaties lang zaken deed vanuit het mooie pand aan de Dorpsstraat 66. Per 1 december 2022 is de Wandelspeciaalzaak Van Herwijnen helaas gesloten.

Kees Doodeman

Voorzitter Stadsgidsen Zoetermeer
k.doodeman@planet.nl
06 53395264

O-O-O-O-O

De winkel aan huis... De geschiedenis van de ambulante handel

Ambulante handel bij de familie Van Herwijnen

De familie Van Herwijnen is sinds 1891 al 5 generaties lang in het winkelpand aan de Dorpsstraat 66 actief. Elke keer van vader op zoon, maar wel steeds met een andere invulling qua assortiment en/of branche.

Naast het bestieren van de winkel liep de ambulante handel als een rode draad door de eerste drie generaties.

Dorpsstraat 66, rond 1891

Dorpsstraat 66, rond 1915

Dorpsstraat 66, rond 1925

Dorpsstraat 66, rond 1960

Klokkenmaker aan huis

Pieter van Herwijnen groeide tot zijn 25^e op in Dordrecht en verhuisde in 1870 naar Zegwaart.

Zijn beroep was horlogemakersknecht en in 1871 trouwde hij met Jacoba Klazina van der Elst. Helaas is het niet meer te achterhalen of Pieter in eerste instantie in de leer ging bij een horlogemaker of dat hij zich direct gingen wenden tot horloge- en klokkenmaker aan de deur. Wel heeft de familie Van Herwijnen nog steeds het marskramerkastje van Pieter in haar bezit.

Met dit marskramerkastje, gevuld met onderdelen voor klokken en horloges, ging Pieter als koopman langs de deur om ter plekke horloges en klokken te repareren. In 1891 kocht Pieter van Herwijnen de winkel

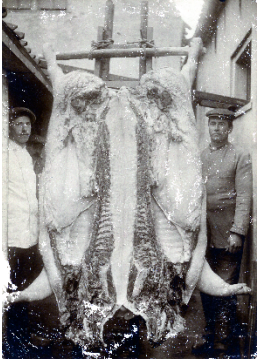
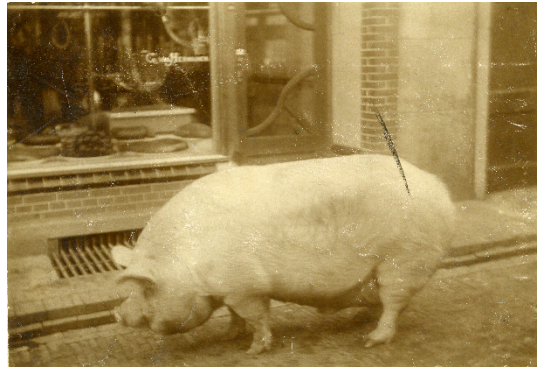

Het marskramerkastje

Spekslagerij

Gerrit van Herwijnen is de zoon van Pieter en startte op vrij jonge leeftijd een spekslagerij op Dorpsstraat 81 waar momenteel de winkel van Zeeman gevestigd is.

Hij had een slachtplaats achter zijn winkel en er is nog een foto bewaard gebleven van het huisvarken van molenaar Hoogetoezem dat door Gerrit werd geslacht op 23 november 1909. Het varken woog 738 halve kilo's.

Slager Gerrit stond bekend om zijn heerlijke worsten, hammen en paté. Zelfs koningin Wilhelmina, die in die tijd op de vaart bij Zoetermeer schaatste, was liefhebber van de worsten van Gerrit. Zie liet de bode speciaal langsgaan om worsten bij hem te kopen.

In 1925 ging Gerrit met zijn spekslagerij verhuizen naar Dorpsstraat 66 toen zijn vader Pieter stopte met de horloge- en klokkenmakerij.

Het pand werd eerst grondig verbouwd. Zo werd er onder andere een kelder met pekelbaden gemaakt en achter de winkel een slachtplaats met rookkamer. De kelder met originele pekelbaden is er nog steeds, maar wordt niet meer gebruikt. Gerrit's zoon Tinus bezorgde in zijn jeugd al worst en andere vleeswaren voor zijn vader. Op deze foto was Tinus ongeveer 15 jaar oud en fietste hier samen met een zoon van Groenheide op de Leidsewallen waar rechts het oude brandweershuis staat.

Tinus en Groenheide, rond 1930.

Omdat Gerrit een aantal hersenbloedingen heeft gehad, begon Gerrit's vrouw Antien na de Tweede Wereldoorlog een handwerk- en furniturenwinkel.

Furnituren- en textielwinkel

Tinus trouwde met Adriana Noordam en zij werden beide direct betrokken in de furniturenwinkel van Antien.

Tinus begon als verkoper aan de deur. Met de fiets en een grote mand voorop, fietste hij vrijwel dagelijks naar Zoeterwoude en omstreken, en verkocht waar maar vraag naar was.

Geen levensmiddelen, maar wel textiel en furnituren.

De meeste handelswaar kwam uit zijn moeders winkel, maar hij kocht ook al bij diverse groothandelaren.

Midden jaren 50 ruilde Tinus zijn fiets in en nam de winkel van zijn moeder over. In plaats van alleen handwerk en furnituren die zijn moeder verkocht, verbreedde hij het assortiment en begon een textielwinkel: V.H.T. (Van Herwijnen's Textiel) op Dorpsstraat 66. Hij verkocht er van alles bij, zoals matrassen, bedden, tapijt en kostuums. Voor grotere artikelen ging hij op afspraak, met een een bij Garage Van der Burg gehuurde auto, met de klant naar het Groothandelsgebouw in Rotterdam.

In 1969 specialiseerde Tinus zich en startte één van de eerste vijf Livera's van Nederland.

Dorpsstraat 66, 1970, Van Herwijnen furnituren- en textielwinkel

(De redactie van de Nieuwsbrief bedankt de heer Van Herwijnen voor deze bijdrage.)

O-O-O-O-O

Agenda

3 september woensdag - vertrekpunt: het HGOS Dorpsstraat 132 om 14.00 uur.

Wandeling – De winkeliers van de Dorpsstraat

Winkelen terug in de tijd. Dat is het thema van deze wandeling. Welke winkels waren er vroeger in de Dorpsstraat? En welke zijn er nog steeds? De gids loopt met u langs markante plekken op winkelgebied. Waar was het eerste warenhuis van Zoetermeer? Hoeveel slagers telde de Dorpsstraat? Aan het einde van de wandeling heeft u een goede indruk hoe winkelen ging in vroegere dagen.

Tijdens Open Monumentendag 13 en 14 september 2025 zijn er speciale wandelingen;

13 en 14 september zaterdag en zondag- vertrekpunt: Stadsboerderij de Balijhoeve, Kurkhout 100 om 14.00 uur.

Wandeling – Op zoek naar de overblijfselen van de Floriade 1992

Een wandeling over het voormalige Floriadeterrein, op zoek naar nog herkenbare elementen van de Floriade. En deze zijn er zeker nog. In een parkachtige omgeving zijn diverse elementen uit de tentoonstelling van 1992 bewaard. Samen met de gids loopt u langs de nutteloze objecten “de Follies” en het Bijenhuis. De Floraplas met de mooie boomeilandjes in het water trekken nog dagelijks (amateur)fotografen. Loop samen met de gids over de dijk waar in 1992 de Monorail liep. Ook de Rozentuin is bewaard gebleven en de moeite waard om te bekijken. Voor een deel is het Floriade terrein weer bebouwd na de tentoonstelling volgens diverse bouwstijlen.

13 en 14 september zaterdag en zondag- vertrekpunt: 13 september start vanuit de Adventskerk, Julianalaan 3, Zoetermeer, waar u eerst de tentoonstelling kunt bezoeken. Op 14 september starten we vanaf het Historisch Genootschap Oud Soetermeer, Dorpsstraat 132, Zoetermeer om 14.00 uur.

Wandeling – Tussen Dorp en Groeistad

We wandelen door de buurten die na de 2^e wereldoorlog zijn ontstaan en samen nu de wijk Dorp vormen. Ook toen was er al behoefte aan woningen om de groei van de bevolking op te vangen. We wandelen langs diverse markante gebouwen, zoals de Morgensterkerk en het huis van dr. Vegt, ontworpen door Jan Rietveld. Wist u dat het Busstation van Zoetermeer, jarenlang gevestigd was aan de Marijkestraat? De gids laat u de eerste galerijflat van Zoetermeer zien. Ook laat hij zien waar de zgn. Duplexwoningen stonden. De zeer drukke “vrijdagmarkt” van Zoetermeer heeft jarenlang op het Piet Heinplein gestaan.

20 september zaterdag – vertrekpunt: het HGOS Dorpsstraat 132 om 14.00 uur.

Fietstocht – De Waterbergingen van Zoetermeer

Zoetermeer strijdt al sinds haar ontstaan tegen het water. Het ligt nl. tussen de 3 en 4 meter onder NAP. Zouden we niets doen, hadden we zeker natte voeten. Deze fietstocht gaat langs een aantal markante plekken waar in het verleden maar ook nu aan watermanagement gedaan wordt. Denk aan de buurvaart, de Zegwaartseweg, de gemalen, maar zeker ook de Nieuwe Driemanspolder. De gids laat het u zien en vertelt u er nog veel meer over.

Alle activiteiten van het Gilde Stadsgidsen Zoetermeer worden dit jaar gratis aangeboden, uitgezonderd zijn onze boottochten.

Deze Nieuwsbrief krijgt u via de website van Gilde Zoetermeer. Uiteraard is ook daar uw privacy gewaarborgd. Mocht u om welke reden dan ook de Nieuwsbrief niet meer willen ontvangen of u hebt een nieuw e-mailadres laat het ons weten en het wordt aangepast, stadsgidsen@gildezoetermeer.nl